

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
Zie verzenddatum rechtsonder

Ons kenmerk
PZH-2020-739245542
DOS-2019-0005750

Bijlagen
1

Aan Provinciale Staten

Onderwerp
Stand van zaken stikstofdossier

Geachte Statenleden,

In overleg met uw Staten is op 27 mei aanstaande een extra Statencommissie Klimaat, Natuur en Milieu (KNM) gepland voor een bespreking van het stikstofdossier. Met deze brief geven wij u een stand van zaken met betrekking tot onze provinciale aanpak en met betrekking tot de landelijke ontwikkelingen. De brief is daarmee een vervolg op de brief van gedeputeerde Baljeu van 12 maart 2020 (PZH-2020-731311911) met als titel 'Stand van zaken stikstof in Statencommissie 18 maart'. Vanwege de coronacrisis is de bespreking in de Statencommissie van 18 maart jl. niet doorgegaan. In de bijlage bij deze brief vindt u een overzicht van de Lid-GS-brieven sinds 12 maart 2020.

In deze brief zullen wij eerst ingaan op de provinciale aanpak en daarna op landelijke ontwikkelingen, waarbij we ook ingaan op de Kamerbrief van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) van 24 april jl.

Provinciale aanpak stikstof

Algemeen

De Zuid-Hollandse aanpak van stikstof is gericht op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van de Vogel- en Habitatrichtlijn met name in de Natura 2000 gebieden en op voldoende ontwikkelingsruimte voor (economische) ontwikkelingen. Om dit te bereiken zijn maatregelen nodig gericht op vermindering van emissies en deposities en zijn maatregelen nodig voor herstel en instandhouding van natuurgebieden. Het gezamenlijke resultaat moet zijn gezonde natuurgebieden en een aantrekkelijk en gezond investerings- en vestigingsklimaat waarbinnen vergunningverlening mogelijk is.

Om dit mogelijk te maken werken we in drie sporen naar een gebiedsgerichte aanpak per (cluster) van stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden. Met andere provincies en het Rijk

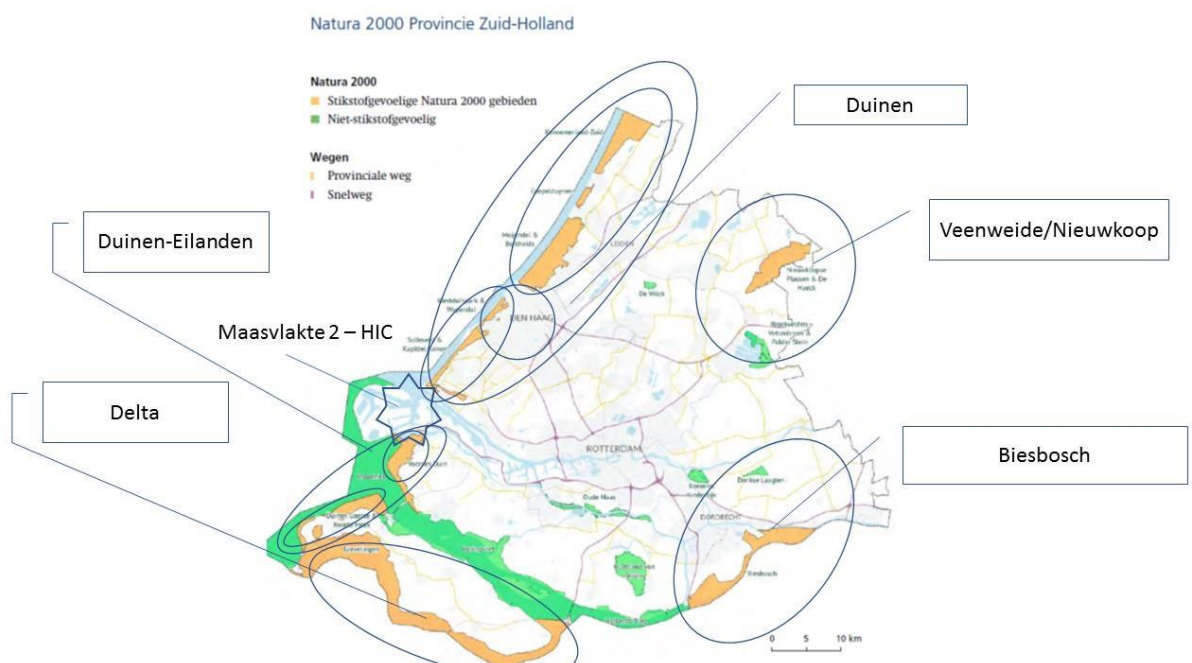
werken we samen op beleidsmatig niveau en zetten we in op goede generieke maatregelen en passende kaders voor onze gebiedsaanpak. Met sectoren in Zuid-Holland werken we op diverse niveaus samen om gezamenlijk tot zoveel mogelijk gedragen oplossingen te komen.

Gebiedsgerichte aanpak

Op basis van de Natura 2000 gebieden die stikstofgevoelig zijn starten we met vijf gebiedsprocessen voor de gebiedsgerichte aanpak. Het betreft:

1. Veenweide / Nieuwkoop
2. Duinen
3. Duinen / Eilanden
4. Delta
5. Biesbosch

In Nieuwkoop is de opgave vanuit stikstof gekoppeld aan het al langer lopend gebiedsproces. In de Duinen-Eilanden hebben wij de eerste gesprekken gevoerd en zijn wij op werkbezoek geweest. In de andere gebieden zijn de eerste bijeenkomsten met stakeholders geweest of staan ze gepland. In deze gebiedsprocessen kijken we op basis van een gedegen bronnenanalyse naar de mogelijkheden voor maatregelen ten behoeve van vermindering emissie en depositie. Vanuit de natuuranalyses zullen de concrete natuurmaatregelen verder verkend worden in de gebiedsprocessen. Input voor deze gebiedsprocessen zijn de natuurdoelanalyses die we uitvoeren, de bronnenanalyses, de koppeling aan provinciale opgaven en beleidsdoelen en waar mogelijk en gewenst de koppeling aan opgaven in de gebieden. Deze koppeling aan opgaven in gebieden kan inhouden dat in het ene gebied de scope van het gebiedsproces en het aantal direct betrokken sectoren breder is dan in het andere gebied; Het kan ook zijn dat uit de start van de gebiedsprocessen blijkt er binnen deze gebieden subgebiedsprocessen gewenst zijn, daar gaan wij dan flexibel mee om. Het Haven Industrieel Complex is eveneens als gebied verbijzonderd. Ook in dit gebied zullen wij met relevante actoren de mogelijkheden onderzoeken van reductie van stikstofemissie. Deze reductie is, naast vermindering van stikstofemissie in het kader van natuurherstel, ook nodig in het licht van de transitie van de haven en de daar voor gewenste ontwikkelingsruimte. Deze transitie maakt ook ontwikkelingsruimte vrij.

Figuur 1: gebiedsgerichte aanpak

Natuurdoelenanalyse

Wij hebben een consortium van drie bureaus opdracht gegeven om voor 14 Natura 2000 gebieden een natuurdoelenanalyse uit te voeren. Uit deze analyses moet volgen wat er nodig is om de instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende gebieden te halen, conform de Europeesrechtelijke verplichtingen (Vogel- en Habitatrichtlijn) en wettelijke verplichtingen van GS (Wet natuurbescherming). Deze opgave heeft betrekking op natuurmaatregelen in en rond de Natura 2000-gebieden en op de depositiereductie die nodig is om de instandhoudingsdoelstellingen te kunnen behalen.

In het document 'Naar een gebiedsgerichte aanpak', december 2019 gingen wij nog uit van twaalf Natura 2000 gebieden die stikstofgevoelig zijn. Inmiddels hebben wij besloten om het gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein mee te nemen in de analyse, omdat op dit moment de procedure voor het aanwijzingsbesluit loopt. Daarbij wordt er ook een stikstofgevoelig habitatype toegevoegd. Door het gebied nu mee te nemen in de doelenanalyse krijgen we informatie die nuttig en noodzakelijk is voor zowel de discussie over het aanpassen van het wijzigingsbesluit als de vast te stellen maatregelen nodig om de bijbehorende doelstellingen te halen. Mogelijk wordt ook het gebied Lingegebied/Diefdijk-Zuid meegenomen in de natuuranalyses, omdat in dit gebied een gebiedsproces van de provincie Gelderland loopt. Hierover besluiten wij later dit jaar. De natuurdoelenanalyses worden gefaseerd uitgevoerd. Wij verwachten dat we in juni de Staten kunnen informeren over de eerste uitkomsten van enkele natuuranalyses.

Bronnenanalyse

Op basis van RIVM-data voeren wij een uitgebreide bronnenanalyse stikstof uit. Deze analyse bestaat uit een provincie brede analyse van emissies en deposities. Per stikstofgevoelig Natura 2000-gebied wordt een gebiedsfoto gemaakt. De eerste stap in het opstellen van de gebiedsfoto's is het doorrekenen van de emissies van alle binnenlandse sectoren die van invloed zijn op de stikstofgevoelige natuurgebieden in Zuid-Holland. Deze exercitie is gedaan met behulp van de landelijke RIVM-data en rekentools (AERIUS) aangevuld met software die met andere provincies en het RIVM wordt gedeeld. De tweede stap is het berekenen van de depositie van stikstof op de Natura 2000 gebieden voor iedere sector. Per sector en per gebied zijn vervolgens kaarten opgesteld waarin de ruimtelijke herkomst van de binnenlandse bronnen die het meeste bijdragen aan de depositie weergegeven. Het zijn bronnen vanuit de sectoren industrie, landbouw, scheepvaart, verkeer en consumenten (incl. wonen). Deze kaarten geven een eerste indruk waar eventuele bronmaatregelen relatief veel (kunnen) bijdragen aan het terugdringen van de overbelasting. Deze informatie maakt ook duidelijk met welke sectoren actief in het gebied moet worden gesproken en welke sectoren wel relevant zijn, maar waarbij het gesprek over deze bronnen niet per gebied gevoerd moet worden, maar op provinciaal of landelijk niveau, zoals depositie vanuit de zee. Het kabinet heeft aangegeven dat zij verwachten dat autonome ontwikkelingen in huidige wetgeving zorgen voor een afname van stikstofemissie en -

depositie. In scenario's laten wij het effect zien van deze autonome ontwikkelingen en de bronmaatregelen die het kabinet voornemens is te treffen. De gebiedsfoto's zijn de basis voor het gesprek in de gebieden en met sectoren. In de bronnenaanpak zullen wij de komende maanden met de sectoren de mogelijkheden verkennen om te komen tot een effectieve en evenwichtige benadering van alle sectoren en zullen wij met hen bespreken welke inzet zij zullen ondernemen en welke mogelijkheden zij als sector daarin zien. Wij kijken hierbij enerzijds naar generieke maatregelen die in beginsel overal (moeten) worden genomen en anderzijds in de verbijzonderde gebieden naar versneld doorvoeren van deze generieke maatregelen en waar relevant maatregelen aan specifieke bronnen (piekbelasters).

Provinciale opgaven

In gebiedsprocessen worden waar het mogelijk en wenselijk is provinciale opgaven betrokken, zo wordt in het gebiedsproces in Nieuwkoop de stikstofopgave gekoppeld aan de opgave met betrekking tot bodemdaling. In andere gebieden zullen andere opgaven een meer prominente rol hebben. Voor diverse provinciale projecten, ambities en opgaven is gekeken naar de consequenties van stikstof. Opgaven en projecten kunnen bijdrage aan de vermindering van stikstofemissies, bijvoorbeeld de klimaatopgave, maar kunnen ook (tijdelijk) stikstofruimte nodig hebben. Voor provinciale infrastructuurprojecten is daarvoor specifiek een inventarisatie gedaan.

Inventarisatie infrastructuurprojecten

Voor de lopende projecten (aanleg en onderhoud) in het Programma Zuid-Hollandse Infrastructuur 2019-2048 (PZI) is geïnventariseerd of ze binnen twee jaar verwachten een vergunning te moeten aanvragen in het kader van de wet Natuurbescherming en of er al een stikstofdepositieberekening is gemaakt. Hierbij zijn budgetreserveringen/programma's, waarvan nog niet duidelijk en/of besloten wat de maatregelen zijn, en bijdragen aan projecten van derden uitgesloten. Dit geldt ook voor de projecten die (nagenoeg) zijn afgerond.

Zowel de gebruiksfase (depositie als gevolg van verkeersintensiteit en verkeersafwikkeling) als de aanleg/beheerfase (tijdelijke uitstoot als het gevolg van werkzaamheden met voertuigen en machines, aan en afvoer van materiaal etc.) kunnen van toepassing zijn als het gaat om vergunningverlening en stikstofdepositie. Wat betreft beheer en onderhoud hanteren alle overheden hetzelfde uitgangspunt dat hiervoor geen vergunning en dus stikstofdepositieberekening nodig is omdat dit geen effect heeft op de verkeersintensiteiten en de verkeersafwikkeling (tenzij er functionele aanpassingen worden gedaan). Dit is echter nog niet wettelijk geborgd. Bij de berekeningen wordt rekening gehouden met autonome groei en andere ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de ontwikkeling van het wagenpark (schonere motoren en elektrisch rijden).

Voor een aantal projecten is duidelijk dat zij de depositienorm van 0,00 mol/ha zullen gaan overschrijden. Voor de overige projecten zal allereerst de stikstofdepositie moeten worden bepaald wanneer hiervoor de benodigde gegevens beschikbaar zijn (bijvoorbeeld het

wegontwerp en de verkeerseffecten). Voor het omgaan met overschrijding van de norm wordt, in afstemming met andere provincies, een overkoepelende vervolgplan opgesteld. Vervolgens zullen indien nodig per project maatregelen worden getroffen.

Daarnaast zal in de programmering (vooral beheer en onderhoud) gekeken worden of het mogelijk is om te schuiven met projecten. Risicovolle projecten zullen later worden uitgevoerd en projecten met weinig risico eerder, mits dit mogelijk is qua personele capaciteit en procedurele kaders. Voor de projecten die zijn gepland in 2021 en 2022 zal dit naar verwachting niet mogelijk zijn. Deze projecten zijn immers al in voorbereiding of zijn onlangs in voorbereiding gegaan.

Op totaalniveau wordt voor mobiliteit nog onderzocht wat de huidige stikstofdepositie van het verkeer (incl. busvervoer) is en wat de verwachte stikstofdepositie in de toekomst is op basis van verkeersprognoses. Voor de toekomstige depositie wordt ook gekeken wat het effect zou zijn van investeringen in het PZI die nog niet zijn verwerkt in de verkeersprognoses en overige duurzaamheidsambities zoals zero-emissie busvervoer in 2030. Zo kan de stikstofreductie meeliften met de ambities om de doorstroming en leefbaarheid te verbeteren (minder files, minder CO2 en fijnstof).

Sectortafel

Vanwege de complexe en lastige vraagstukken en keuzes die gemaakt moeten worden, hechten wij aan een zorgvuldig en transparant proces waarbij ook stakeholders en sectoren betrokken worden en er ruimte is voor dialoog en afstemming onderling. Daarom is er sinds het najaar van 2019 in Zuid-Holland een sectortafel stikstof gevormd. Aan deze tafel nemen vertegenwoordigers van landbouworganisaties, natuurorganisaties en terreinbeheerders, industrie en bedrijfsleven, gemeenten en waterschappen deel. In de sectortafel brengen de partijen de belangen en kennis en kunde vanuit de sector in. Aan de sectortafel spreken wij onder andere over:

- Het proces van de aanpak stikstof in Zuid-Holland met de bronanalyse, natuuranalyse en gebiedsgerichte aanpak.
- De uitkomsten van de verschillende analyses die wij uitvoeren. Op basis van die uitkomsten zullen wij met de verschillende sectoren spreken over de mogelijkheden en kansen die zij zien en aandragen van maatregelen tot stikstofreductie. Het realiseren van maatregelen kan door alle sectoren en alle partijen in gebiedsprocessen plaatsvinden.
- Landelijke ontwikkelingen en beleidsvorming, zoals de provinciale beleidsregels stikstof.

Wij waarderen de betrokkenheid van onze partners aan de sectortafel zeer.

Landelijke ontwikkelingen stikstof

De stikstofproblematiek vraagt nadrukkelijk om samenwerking tussen Rijk en provincies. Generieke maatregelen, aanpassing van wetgeving en financiële middelen zijn verantwoordelijkheden van het Rijk. De implementatie van wetgeving, het opstellen van

beleidsregels voor de aanpak van stikstof, de uitwerking van de gebiedsgerichte aanpak door middel van gebiedsprocessen en vergunningverlening en handhaving zijn provinciale verantwoordelijkheden. Wij werken daarom intensief samen met andere provincies om gezamenlijk de inzet van provincies op dit dossier te bespreken, provinciale aanpakken te delen en ervoor te zorgen dat beleidsregels en afspraken over vergunningverlening zoveel mogelijk uniform zijn in alle twaalf provincies. De afgelopen periode zijn daartoe onder andere besluiten genomen over het stikstofregistratiesysteem en over beweiden. Voor beweiden hebben de provincies afgesproken dat er geen vergunningplicht geldt, omdat beweiden integraal onderdeel uitmaakt van de bedrijfsvoering. Het stikstofregistratiesysteem is ontwikkeld om de stikstofdepositieruimte die beschikbaar komt vanwege de doorgevoerde snelheidsverlaging in te kunnen zetten voor de woningbouwopgave. Voor Zuid-Holland hebben wij geconcludeerd dat er enige stikstofdepositieruimte beschikbaar komt, maar dat dit niet voldoende is voor de bouwopgave in Zuid-Holland. Bij het Rijk hebben wij daarom aangedrongen op extra generieke maatregelen om de woningbouwopgave in Zuid-Holland te kunnen realiseren. Met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) zijn wij hierover in gesprek.

Extern salderen en verleasen

Met andere provincies, het Rijk en met onze sectorpartners voeren wij op dit moment het gesprek over extern salderen en verleasen. Wanneer voor een nieuwe of bestaande activiteit een bedrijf stikstofemissie nodig heeft en geen mogelijkheden heeft om dit binnen het project of op de locatie op te lossen, dan kan een bedrijf gebruik maken van de mogelijkheid tot extern salderen. Extern salderen betekent dat een bedrijf tot maximaal 70% van de stikstofemissie overneemt van een ander bedrijf dat (deels) stopt. Dertig procent van de emissie draagt bij aan vermindering van de stikstofdepositie. Het gaat hierbij om stikstofruimte die over is binnen de gerealiseerde capaciteit. Extern salderen is reeds in de beleidsregels stikstof opgenomen, maar op dit moment is extern salderen met dier- en fosfaatrechten nog niet mogelijk. Het Rijk en de provincies zijn voornemens om deze uitzonderingsregel te schrappen. Voorwaarde daarvoor is wel dat er waarborgen komen om te voorkomen dat extern salderen leidt tot ongewenste situaties.

Rijk en provincies zijn ook voornemens om verleasen als mogelijkheid op te nemen in de beleidsregels. Wanneer een bedrijf tijdelijk stikstofruimte nodig heeft voor een activiteit, bijvoorbeeld de aanlegfase van een project, willen wij de mogelijkheid bieden dat een dergelijk bedrijf deze stikstofruimte kan leasen. De voorgenomen regels hiervoor zijn min of meer gelijk aan extern salderen. Het gaat daarbij om de feitelijk gerealiseerde capaciteit (of een deel daarvan) die de saldogever dan aantoonbaar buiten gebruik stelt tijdens deze leaseperiode. Bedrijven die stikstofrechten ontvangen moeten voor hun activiteit met geleaste stikstofruimte een natuurvergunning aanvragen, ook de toestemming van het bedrijf dat geeft wordt (tijdelijk) aangepast.

Wanneer besluitvorming over extern salderen en verleasen plaatsvindt hangt af van de gesprekken die wij op dit moment voeren met de partners van de sectortafel en met de gesprekken die andere provincies voeren, alsmede die provincies nog met het Rijk voeren.

Wij streven als twaalf provincies naar gelijklopende besluitvorming over de beleidsregels stikstof.

Brief kabinet aan Tweede Kamer over aanpak stikstofproblematiek

Op vrijdag 24 april jl. heeft het kabinet een brief naar de Tweede Kamer gestuurd met de titel: 'Voortgang stikstofproblematiek: structurele aanpak'. Als college hebben wij geconcludeerd dat het positief is dat het Rijk middelen beschikbaar stelt voor bronmaatregelen en natuurherstel. Gelijktijdig hebben wij nog veel vragen over de aanpak en de voorgestelde maatregelen. Voor wat betreft de middelen die benoemd zijn in de brief verwachten wij deze niet voldoende zijn voor een houdbare aanpak als het gaat om vergunningverlening, niet voldoende zijn als het gaat om herstel en instandhouding van natuur en niet voldoende zijn om nieuwe ontwikkelingen en opgaven, zoals woningbouw, in Zuid-Holland mogelijk te maken. In de brief van het kabinet zijn veel punten benoemd die nopen tot het maken van nadere afspraken en die om verdere verduidelijking en aanscherping vragen. De twaalf provincies zullen eind mei met de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over deze brief en de reactie van de provincies spreken. Daarna zal IPO namens de twaalf provincies een formele reactie aan de minister van LNV sturen. Als gezamenlijke provincies zijn wij voornemens om in deze reactie het provinciale handelingsperspectief te schetsen en daarbij aan te geven welke randvoorwaarden daarbij door het Rijk ingevuld moeten worden.

Besluitvorming komende periode

De komende periode verwachten wij, naast besluitvorming over extern salderen en verleasen, onder andere besluiten te nemen omtrent bemesten, lijnen vergunningverlening, de appreciatie van de brief van het Kabinet over de aanpak stikstof en onze reactie op het advies van het Adviescollege Stikstofproblematiek (Commissie Remkes) welke eind mei / begin juni verwacht wordt. Wij zullen u hierover te zijner tijd informeren.

Afsluitend

De stikstofproblematiek vraagt om inzet van alle partijen die een bijdrage kunnen, dan wel moeten, leveren in de vermindering van stikstofemissie en -depositie en partijen die kunnen zorgen voor natuurherstel en -instandhouding. De huidige samenwerking met onze sectortafelpartners en de partijen in de gebiedsprocessen willen wij onverminderd voortzetten. Met het Rijk en de andere provincies zullen wij daartoe afspraken moeten maken voor generieke maatregelen, inzet van middelen en inzet van wet- en regelgeving. Het doel is daarbij om te komen tot gezonde natuurgebieden en een aantrekkelijk en gezond investerings- en vestigingsklimaat waarbinnen vergunningverlening mogelijk is.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, _____ voorzitter, _____

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit

Bijlage: Overzicht recente brieven van GS aan PS omtrent stikstof

12 maart 2020 (PZH-2020-731311911): Lid GS-brief met laatste stand van zaken in zake het stikstofdossier

In de brief van 21 februari 2020 heeft gedeputeerde Baljeu aangegeven PS te informeren voorafgaand aan de Statencommissie Klimaat, Natuur en Milieu (KNM) op 18 maart 2020, over de laatste stand van zaken inzake het stikstofdossier. Daarnaast is een overzicht met de tot dan toe aangeleverde stukken en op welke wijze deze betrokken worden in het provinciaal beleid meegestuurd.

24 maart 2020 (PZH-2020-733011074): Lid GS-brief over het Stikstofregistratiesysteem

Een van die instrumenten om op korte termijn te komen tot een geïntensiveerde, gecoördineerde en samenhangende stikstofaanpak betreft de mogelijkheid om bij ministeriële regeling een stikstofregistratiesysteem in te stellen voor nader te omschrijven categorieën van projecten

Tevens een brief die gedeputeerde Koning hierover naar de wethouders wonen van onze gemeenten heeft gestuurd. Daarnaast de brief waarmee de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op 23 maart jl. de Tweede Kamer heeft geïnformeerd over de instelling van het stikstofregistratiesysteem.

8 april 2020 (PZH-2020-734798938): Lid GS-brief omtrent handhavingsbesluiten Wet natuurbescherming met betrekking op nationale luchthavens

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft de Tweede Kamer op 2 april jl. geïnformeerd over de handhavingsbesluiten Wet Natuurbescherming (Wnb) inzake nationale luchthavens.

24 april 2020 (PZH-2020-737094777): Lid GS-brief omtrent Stikstofproblematiek

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft op 24 april een brief gestuurd aan de Tweede Kamer. In deze brief worden nieuwe maatregelen bekend gemaakt op het gebied van het stikstofdossier.